

Seleucia

Sayı XV - 2025

Olba Kazısı Serisi

Seleucia XV

Olba Kazısı Serisi

Seleucia, uluslararası hakemli dergidir ve her yıl Mayıs ayında bir sayı olarak basılır. Yollanan çalışmalar, belirtilen yazım kurallarına uygunsa yayınlanır, çalışması yayınlanan her yazar, çalışmanın baskı olarak yayınlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını Seleucia yayınına devretmiş sayılır. Seleucia kopya edilemez ancak dipnot referans gösterilerek yayınlarda kullanılabilir.

Seleucia Dergisi, Sayı IV - 2014'den itibaren TR Dizin Ulakbim'de ve 2021'den itibaren Erih Plus'ta taranmaktadır.

<http://www.seleuciadergisi.com>

Editörler

Emel Erten
Diane Favro
Fikret Yegül
Murat Özyıldırım (Baş Editör)
Yavuz Yeğin

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Halit Çal
Prof. Dr. Çiğdem Dürüşken
Prof. Dr. Efrumiye Ertekin
Prof. Dr. Emel Erten
Prof. Dr. Diane Favro
Prof. Dr. Turhan Kaçar
Prof. Dr. Sedef Çokay Kepçe
Prof. Dr. Gülgün Köroğlu
Prof. Dr. Erendiz Özbayoğlu
Prof. Dr. Harun Taşkiran
Prof. Dr. Mehmet Tekocak
Prof. Dr. Ceren Ünal
Prof. Dr. Fikret K. Yegül
Prof. Dr. Ayşe Fatma Erol
Doç. Dr. Erkan Alkaç
Doç. Dr. Sabri Arıcı
Doç. Dr. Figen Çevirici Coşkun
Doç. Dr. Merih Ereğ
Doç. Dr. Kasım Oyarçın
Doç. Dr. Fikret Özbay
Doç. Dr. Sema Sandalcı
Doç. Dr. Muammer Ulutürk
Doç. Dr. Yavuz Yeğin
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kaya
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Murat Özgen
Dr. Burak Erdem
Dr. Vujadin Ivanisevic
Dr. Murat Özyıldırım

Seleucia

Olba Kazısı Serisi

Sayı: XV

Yıl: 2025

ISSN: 2148-4120

ISBN: 978-625-6925-83-0

Yazışma Adresi

Doç. Dr. Yavuz Yeğin
Ankara Üniversitesi,
Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi, Diller Binası,
Oda no: Z7
Arkeoloji Bölümü No:45-45/A
06100 – Sıhhiye / Ankara – Türkiye
Tel: 0 312 310 32 80 / 1498
E – posta: ozyildirimmurat@gmail.com -
yavuzyeğin002@gmail.com
aemelerten@gmail.com

Yayının Adı: Seleucia (Dergi)

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

Yayın Şekli: Yıllık – Türkçe ve İngilizce.

Yayın Sahibi: Bilgin Kültür Sanat Org. Yay. Bas.
Dağ. Paz. Gid. İnş. San ve Tic. Ltd. Şti. adına
Engin Devrez

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Engin Devrez

Yayının İdare Adresi: Bilgin Kültür Sanat Şti. Ltd.
Selanik 2 Cad. 64/13, Karadeniz İşhanı 3. Kat
Kızılay – Ankara
Tel: 0312 419 85 67
Sertifika no: 20193
www.bilginyayinevi.com
E – posta: bilginkultursanat@gmail.com

Baskı

Dijital Baskı Merkezi (Osman Sami Solak)
İvedikköy Mh. 1492. Cd. Yenimahalle /
ANKARA
Tel: 0533 577 6514
Matbaa Sertifika No: 70810

Teknik Düzenleme

Arş. Gör. Dr. Burak Erdem

Dağıtım

Selanik 2 Cad. 64/13, Karadeniz İşhanı 3. Kat
Kızılay – Ankara
Tel: 0312 419 85 67

Seleucia | Sayı XV | Mayıs 2025

Doğu Dağlık Cilicia Mimari Plastiği Bağlamında
Olba'dan Bir Grup Buluntu

*A Group of Finds from Olba in the Context of
Architectural Decoration in Eastern Rough Cilicia*

Emel Erten – Yavuz Yeğin

9

Su Kemerlerinin Ötesinde: Kırsalda Roma Yaşamı ve
Mimarisi

*Beyond the Reach of the Aqueducts: Roman Lives and
Architecture in the Countryside*

Fikret Yeğin

33

Juliana Anicia: "A Building Loving Woman"

Gender and Construction in Constantinople

*Juliana Anicia: "Yapı İşlerini Seven bir Kadın":
Constantinopolis'te Toplumsal Cinsiyet ve İnşaat*

Faaliyetleri

Diane Favro

55

Boncuk ve Vazo Yapımı Dışında

Tunç Çağ'ında Camın Farklı Kullanım Biçimleri

Different Uses of Glass in the Bronze Age

Other than Beads and Vessels

Emel Erten

71

Savatra'dan Yeni Adak Yazıtları

New Votive Inscriptions from Savatra

Mehmet Alkan – İlker Işık

93

Tyana Geç Antik Sur Duvarında Ele Geçen Bir

Define Hakkında İlk Değerlendirmeler

*First Evaluations of a Hoard Discovered in the Tyana
Fortress Wall*

Hüsamettin Hayri Şener

107

Gaziantep Gerçin Höyük'ten Savaş Arabası Şeklinde
Bir Kaide

A Chariot-Shaped Base from Gerçin Höyük, Gaziantep

Timur Demir – Özgür Çomak

121

Tarsus'da Türk İslam Dönemi Mihrapları

The Mihabs of Turkish-Islamic Period in Tarsus

Mustafa Kaya

139

Aizanoi Tiyatrosu'nun Scaenae Frons Düzeninin

Anadolu'daki Benzerleriyle Karşılaştırılması

*Comparison of the Scaenae Frons Order of the Aizanoi
Theatre with Similar Theatre Examples in Anatolia*

Fikret Özbay – İrem Kaya Yuki

161

Eski Çağ ve Geç Antik Çağ Yazılı Kaynaklarında
Zephyrium

Zephyrium in Ancient and Late Antique Written Sources

Muzaffer Yılmaz

183

Batı Karadeniz'de

Protohistorik Dönemlere Ait Yeni Veriler

*Recent Archaeological Evidence from the Protohistoric
Periods of the Western Black Sea Region*

Emrullah Kalkan - Yunus Emre Sevindik

193

Anamur'da Ortagonuş (Bahçegonuş) Hanı ve Çeşmesi
Ortagonuş (Bahçegonuş) Inn and Fountain in Anamur

Halil Sözlü – Sultan Eren

213

Ardahan'ın Hanak İlçesindeki Veli Kalesi

Veli Fortress in Hanak District of Ardahan

Özlem Oral

227

Roma Dönemi'nde Phokaia'yı Etkileyen

Depremlerdeki Arkeolojik İzler

*Archaeological Traces of Earthquakes Affecting Phokaia In
the Roman Age*

Sabri Arıcı

243

Eagle Figurine With Gold Medallion Holding a Ram
From Burdur Museum

*Burdur Müzesi'nden Koç Tutan Altın Madalyonlu Kartal
Figürini*

Salih Soslu

259

Antik Kaynaklar, Antropolojik ve Arkeolojik Veriler

Işığında Eski Çağ'da Dövme

*Tattooing in Antiquity in the Light of Ancient Literature,
Anthropological and Archaeological Data*

Ahmet Emirhan Bulut

287

Samsun, Bafra'daki Roma Dönemi Taş Sanduka

Mezarları ve Buluntularının Değerlendirilmesi

*An Evaluation of the Roman Period Stone Cist Graves
and Their Findings from Bafra, Samsun*

Orhan Alper Şirin

321

Aizanoi Kadoi ve Kotiaieon'dan Yün Üretimine İlişkin
Arkeolojik İzler

*Archaeological Evidence of Wool Production from Aizanoi,
Kadoi and Kotiaieon*

Aslıhan Özbay

347

Seyitömer Höyük'ten Ele Geçen Bir Grup Bıçak

A Group of Knives Found at Seyitömer Mound

Rana Başkurt Usta – Hüseyin Usta

367

Traianus'un Doğu Seferine İlişkin Arkeolojik Kanıtlar
Archaeological Evidence of Trajan's Eastern Campaign

Burak Erdem

383

Alahan Manastırı Mağara – Kilisesi

Cave-Church in Alahan Monastery

Murat Özyıldırım - Yavuz Yeğin

397

PRAEFATIO

SELEVCIA'nın 2025 sayısı bu yıl da zengin bir içerikle okurlarına ulaşıyor. Bu sayı ile aynı zamanda dergimizin on beşinci yılını da kutlama mutluluğu içindeyiz. Bu yıl aynı zamanda Olba kazıları da on beşinci yılını kutluyor. Bundan yirmi dört yıl önce, Olba akropolisinin eteklerinde mütevazı bir yüzey araştırması biçiminde başlayan çalışmamızın gelişerek, bir kazı haline gelmesinde on beş yılı geride bıraktık. Şimdi Olba'nın yerleşim tarihi, kentteki yaşam tarzı konusunda çok daha fazla bilgi sahibi olmanın sevincini ve gururunu taşıyoruz.

Olba kazısı ekibinin özveri ve gayretleri ile on beş yıldır aralıksız olarak yayınlanan SELEVCIA'nın bu sayısında, Anadolu arkeolojisini, sanat tarihini, epigrafisini, nüvizmatığını, mimarlık tarihini aydınlatan, yepyeni bulguları ve fikirleri içeren toplam yirmi bir bilimsel metin yer almakta. Bu çalışmaları yaparken emeklerini, deneyimlerini bizlerle, dergimizle paylaşan yazarlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz.

Editörler:

Prof. Dr. Emel Erten

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Fikret Yegül

Dr. Murat Özyıldırım (Baş Editör)

Doç. Dr. Yavuz Yeğin

PREFACE

SELEVCIJA's 2025 issue reaches its readers with a rich content this year as well. With this issue, we are also happy to celebrate the fifteenth anniversary of our journal. This year, the Olba excavation project is also celebrating its fifteenth anniversary. Twenty-four years ago, we started our work as a modest surface survey on the lower slopes of the Olba acropolis and it has been fifteen years since it turned into a full-scale excavation. Now, we are happy and proud to have much more information about Olba's settlement history and the lifestyle in the city.

This issue of SELEVCIJA, which has been published continuously for fifteen years thanks to the dedication and efforts of the Olba excavation team, includes a total of twenty-one scientific texts that shed light on Anatolian archaeology, art history, epigraphy, numismatics, and architectural history, and include brand new findings and ideas. We would like to express our gratitude to our authors who shared their efforts and experiences with us in our journal.

Editors:

Prof. Dr. Emel Erten

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Fikret Yegül

Dr. Murat Özyıldırım (Editor in Chief)

Assoc. Prof. Dr. Yavuz Yeğin

Olba Kazısı Serisi

Seleucia

Makale Başvuru Kuralları

Seleucia, Olba Kazısı yayını olarak yılda bir sayı yayınlanır. Yayınlanması istenen makalelerin en geç Şubat ayında gönderilmiş olması gerekmektedir. Seleucia, arkeoloji, eski çağ dilleri ve kültürleri, eski çağ tarihi, sanat tarihi konularında yazılan, daha önce yayınlanmayan yalnızca Türkçe, İngilizce çalışmaları ve kitap tanıtımlarını yayımlar.

Yazım Kuralları

Makaleler, Times New Roman yazı karakterinde, word dosyasında, başlık 12 punto baş harfleri büyük harf, metin ve kaynakça 10 punto, dipnotlar 9 punto ile yazılmalıdır. Sayfa sayısı, kaynakça dâhil en çok on sayfa olmalıdır. Müze, kazı, yüzey araştırması malzemelerinin yayın izinleri, makale ile birlikte yollanmalıdır. Kitap tanıtımları, üç sayfayı geçmemelidir. Çalışmada ara başlık varsa bold ve küçük harflerle yazılmalıdır. Türkçe ve İngilizce özetler, makale adının altında, 9 punto, iki yüz sözcüğü geçmemelidir. Özetlerin altında İngilizce ve Türkçe beşer anahtar sözcük, 9 punto olarak “anahtar sözcükler” ve “keywords” başlığının yanında verilmelidir. Doktora ve yüksek lisans tezlerinden oluşturulan makaleler, yayına kabul edilmemektedir.

- Dipnotlar, her sayfanın altında verilmelidir. Dipnotta yazar soyadı, yayın yılı ve sayfa numarası sıralaması aşağıdaki gibi olmalıdır. Demiriş 2006, 59.
- Kaynakça, çalışmanın sonunda yer almalı ve dipnottaki kısaltmayı açıklamalıdır.

Kitap için:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., İstanbul.

Makale için:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, İstanbul.

- Makalede kullanılan fotoğraf, resim, harita, çizim, şekil vs. metin içinde yalnızca (Lev. 1), (Lev. 2) kısaltmaları biçiminde “Levha” olarak yazılmalı, makale sonunda “Levhalar” başlığı altında sıralı olarak yazılmalıdır. Bütün levhalar, jpeg ya da tift formatında 300 dpi olmalıdır. Alıntı yapılan levha varsa sorumluluğu yazara aittir ve mutlaka alıntı yeri belirtilmelidir.
- Levha sayısı her makalede 10 adet ile kısıtlıdır.
- Latince - Yunanca sözcüklerin yazımında özel isimlerde; varsa Türkçe ek virgülle ayrılmalı, örneğin; Augustus’un, cins isimler italik yazılmalı, varsa Türkçe ek, italik yapılmadan sözcüğe bitişik yazılmalıdır, örneğin; *caveanın*.
- Tarih belirtilirken MÖ ve MS nokta kullanılmadan, makale başlıkları ile yazar ad ve soyadlarında sadece baş harfler büyük harf olarak yazılmalıdır.

Olba Excavations Series

Seleucia

Scope

Seleucia is annually published by the Olba Excavations Series. Deadline for sending papers is February of each year. Seleucia features previously unpublished studies and book reviews on archaeology, ancient languages and cultures, ancient history and history of art written only in Turkish or English.

Publishing Principles

Articles should be submitted as word documents, with font type Times New Roman, font sizes 12 points for headings (first letters should be capitalized), 10 points for text, and 9 points for footnotes and references. The number of pages of each article should not be longer than ten pages, including the bibliography. If the study is on some material/materials from a museum or an excavation, the permission for publication should be submitted together with the article. The book reviews should not be longer than three pages. If there are sub-titles, the headings should be written bold with small letters. Abstracts written in both Turkish and English should appear below the heading of the article, should be size of 9 points and minimum count of words should be 200. Below the abstracts, a minimum of 5 keywords for both languages should be included (of size 9 points) below the headings “anahtar sözcükler” and “keywords”. The articles produced out of master’s theses or doctoral dissertations will not be accepted for publication.

- Footnotes should be given under each page. The ordering of author surname, year of publication and page number should be as follows: Demiriş 2006, 59.
- The reference list should appear at the end of the study and should explain the abbreviation given in the footnote.

Book format:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., Istanbul.

Article format:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, Istanbul.

- Photographs, pictures, maps, drawings, figures etc. used in the article should be referred to in the text as (Fig. 1), (Fig. 2) as abbreviations, and an ordered list of these items should appear at the end of the article under the heading “Figures”. All figures should be in JPEG or TIFF format with 300 dpi. If there are figures cited, the responsibility lies with the author and citation should be explicitly given. The number of figures for each article is limited to 10.

Seyitömer Höyük'ten Ele Geçen Bir Grup Bıçak

Rana Başkurt Usta* – Hüseyin Usta**

Öz

Bu çalışma İç Batı Anadolu'da yer alan Seyitömer Höyük'te bulunmuş yedi bıçağı tipolojik sınıflandırması ve benzerleri çerçevesinde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Söz konusu bıçaklar höyüğün Akhaemenid Döneme ait III. tabakası ile Orta Tunç Çağı'na (MÖ 18.-16. yy) tarihli IV. tabakası arasında, herhangi bir mimari ile bağlantısı olmaksızın dolgu topraktan ele geçmiştir. Önemli bir çeşitlilikte örnekler sunan bıçakların büyük bir kısmı zamansal kapsam ve stil olarak Ege'de Miken kültür kontekstlerinden bilinen bıçaklara yakınlık sergilemektedir. Bu bağlamda herhangi bir yapı katı ile ilişkili, stratigrafik tabakadan gelmeyen bıçakların tarihlendirmesi benzerleri çerçevesinde kabaca MÖ 13. yüzyılı işaret etmektedir. Söz konusu dönem Miken etkisinin Orta Anadolu içlerine kadar ulaştığı bir dönemdir. Seyitömer örneklerinin doğrudan ithal edildiğini söylemek güç olmakla birlikte, Ege etkisi ile yerel olarak üretilmiş olduğu düşünülmektedir. Anadolu'da az sayıda örnekle temsil edilen bu bıçakların Seyitömer Höyük'teki varlığı hem yerleşimin kronolojisi ve kültürel süreci hem de İç batı Anadolu'nun kuzey kesiminin kültürel ve sosyal yapısı ile ilgili yeni ve önemli bilgiler sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seyitömer Höyük, Geç Tunç Çağı, Miken, Ustura, Bıçak.

A Group of Knives Found at Seyitomer Mound

Abstract

This study aims to evaluate seven knives found at Seyitomer Mound located in Inner Western Anatolia within the framework of their typology and other similar examples. The knives in question were found independent from any architectural structures, between Layer III dated to Achaemenid Period and Layer IV dated to Middle Bronze Age (18.-16. centuries BC) of the mound. A majority of these knives offering examples of a remarkable variety resemble the knives known from the Mycenaean cultural contexts in Aegea in their periodical scope and style. In this regard, the dating of these knives which do not come from any stratigraphical layer that can be linked to a structural floor, can be done within the framework of other similar examples which points to 13. century BC. This period is a time when the Mycenaean influence had reached the inner areas of Central Anatolia. While it is tough to say that the Seyitomer examples were

* Arkeolog Dr. Rana Başkurt Usta, E-posta: rana_bskurt@hotmail.com, Orcid no: 0000-0002-4862-1880.

** Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Usta, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Kütahya, Türkiye. E-posta: huseyin.usta@dpu.edu.tr, Orcid no: 0000-0001-9938-9383.

directly exported, it can be deducted that they were produced locally under the Aegean influence. The presence of these knives, which are represented by few examples in Anatolia, in Seyitömer Mound offer new and significant information regarding the chronology and the cultural course of the settlement, as well as the cultural and social structures of the northern area of Inner Western Anatolia.

Keywords: Seyitömer Mound, Late Bronze Age, Mycenaean, Razor, Knife.

Giriş

Seyitömer Höyük, Kütahya il merkezinin 25 km kuzeybatısında, eski Seyitömer kasabası sınırları içinde, Seyitömer kömür havzasında bulunmaktadır (**Lev. 1-2**). Seyitömer Höyüğünün içinde yer aldığı Kütahya ili, Ege ile İç Anadolu arasında kalan İç Batı Anadolu bölgesinin kuzeyinde konumlanmaktadır. Höyüğün altında bulunduğu belirtilen kömür rezervinin kullanılması için 1989 yılında başlatılan kurtarma kazıları aralıklarla, halen sürdürülmektedir. 2006-2014 yılları arasında Dumlupınar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü, Prof. Dr. A. Nejat Bilgen başkanlığında gerçekleştirilen uzun süreli ve sistemli kazılarda Erken Tunç Çağı¹, Orta Tunç Çağı, Akhaemenid Dönem, Hellenistik ve Roma Dönemi olmak üzere beş mimari tabaka tespit edilmiş ve bu tabakaların kendi içerisinde farklı evrelere sahip olduğu belirlenmiştir². Bu çalışmanın konusunu Seyitömer Höyüğün Akhaemenid Döneme ait III. tabakası ile Orta Tunç Çağı'na (MÖ 18-16. yy) tarihli IV. tabakası arasındaki dolgudan ele geçmiş bir grup bıçak oluşturmaktadır³. (**Lev. 3**). Söz konusu bıçaklar tipolojik sınıflandırması ve karşılaştırmaları yapılarak ilk kez değerlendirilecektir.

Anadolu'da Tunç Çağı'na ait bronz bıçaklar ile ilgili kapsamlı bir çalışma neredeyse bulunmamaktadır. Petrie⁴, Przeworski⁵, Deshayes⁶, Esin⁷, Branigan⁸ ve Müller-Karpe⁹'nin çalışmalarında Anadolu'dan ele geçen bıçaklara kısmen yer verilmiştir. Erkanal'ın 1979 tarihli doçentlik tezi bu konudaki toplu ilk çalışmayı oluşturmaktadır. Pieniążek vd. tarafından Kaymakçı'dan ele geçen bıçakların tanıtıldığı yayında Sandars¹⁰'ın Ege bıçakları üzerine olan

- 1 Prof. Dr. A. Nejat Bilgen tarafından oluşturulan stratigrafide Erken Tunç Çağı V. tabaka ile temsil edilmektedir. 2019-2021 yılları arasında Kütahya Müzesi tarafından gerçekleştirilen kazılarda ise Erken Tunç Çağı II Dönemi ayrı olarak VI. tabaka şeklinde değerlendirilmiştir.
- 2 Bilgen 2011, Bilgen 2013, Bilgen 2015.
- 3 Kazı arşivini açarak, Seyitömer Höyük orijinal malzemesi üzerine çalışmamıza izin veren hocamız sayın Prof. Dr. A. Nejat BİLGİN'e ve yayın aşaması için gereken izni veren Kütahya Müzesi Müdürü Sayın Dr. Sevgi GÜRDAL'a teşekkür ederiz.
- 4 Petrie 1917.
- 5 Przeworski 1939.
- 6 Deshayes 1960.
- 7 Esin 1969.
- 8 Branigan 1974.
- 9 Müller-Karpe 1994.
- 10 Sandars 1955.

çalışması gözetilerek MÖ 2. binyıl bıçakları için kısa ve genel bir değerlendirme yapılmıştır¹¹. Seyitömer Höyük'ten ele geçen bıçaklar incelendiğinde gerek tipolojik gerek ise bezeme stili olarak Geç Tunç Çağı'na ait Ege menşeli örneklerle yakınlık sergiledikleri görülmektedir.

Bıçaklar

Çalışma kapsamında değerlendirilen yedi bıçak üç ana tip altında sınıflandırılmıştır.

Tip 1¹² (**Lev. 4**, Kat. No. 1-4): Kendinden uzun ince saplı, dışbükey kesici kenarlı, sırt kısmı hafif içbükey (Tip 1a) ya da içbükey (Tip 1b) bıçaklardır.

Tip 1a: Bu alt tipte incelenen iki bıçak (Kat. No. 1-2) yanlarında dairesel bronz bir levha ile birlikte bulunmuştur. Kare kesitli saplı söz konusu bıçakların sırt kısmı hafif içbükeydir. Biri (Kat. No. 2) oldukça korozyonlu olup gövdede kırık ve eksikleri vardır.

Tip 1b: Diğer iki örnek (Kat. No. 3-4) ise yassı dörtgen kesitli saplı ve sırt kısmı içbükey kenarlıdır. Bu bıçaklardan birinde (Kat. No. 4) içbükey kıvrılan sırt kısmı uca doğru genişleyerek hafif -çukurluğu- şeklinde- kıvrılarak sonlanmaktadır.

Bu tip bıçakların kullanım amacına yönelik farklı görüşler ortaya konmuştur. Ustura¹³ veya satır¹⁴ olarak kullanıldıkları önerilen bıçakların yapıları gereği hassas bir kesim için kullanıldıkları daha olası görünmektedir. Geç Hellas III Döneminde¹⁵ Kıta Yunanistan ve Ege'de yoğun olarak ele geçen bu bıçaklar "Miken" usturaları olarak da anılmaktadırlar ve kontekstleri itibariyle Miken askeri teçhizatının bir parçası olarak değerlendirilmektedirler¹⁶.

Ege'de Geç Hellas IIIA Dönemi sonları itibariyle ortaya çıkan hafif içbükey ya da içbükey kör kenarlı usturaların kullanımının Geç Hellas IIIC Dönemi sonlarına kadar devam ettiği belirtilir. Sellopoulou¹⁷, Zapher Papoura¹⁸, Epano Gypsades¹⁹, Kallithea²⁰, Prosymna²¹, Agora²², Perati²³, Ialysos²⁴, Langada²⁵ ve Müskebi²⁶ gibi farklı merkezlerdeki mezarlarda bulunan örnekler perçinli saplara sahiptir. Seyitömer örnekleri ile benzer ince, uzun ve perçinsiz saplı

11 Pieniążek vd. 2019.

12 Sandars vd. 1958, 235, Tip 2b; Ersoy 1988, 68-71; Weber 1996, 151-155, Tip IVb.

13 Evans 1906, 116-117; Petrie 1917, 49; Sandars 1958/1959, 234; Weber 1996.

14 Blegen 1937, 347; Thompson 1948, 157; Deshayes 1960, 333.

15 Sandars vd. 1958, 234-235.

16 Weber 1996, 20-21; Kaul 2018, 166-167.

17 Popham vd. 1974, 245, Fig. 18, Pl.39.

18 Evans 1906, 60, Fig. 63, No. 42.

19 Sandars 1958, 246, Fig. 33, VI.

20 Papadopoulos 1999, 269, Pl. LVIIIb.

21 Blegen 1937, 347.

22 Thompson 1948, 157, Fig. 4c, Pl. 39.3.

23 Iakovidis 1970, 282, Fig. I24, Pl. 52b,

24 Maiuri 1926, 113, 153, Fig. 33, 76.

25 Morricone 1967, 150, 234, Fig. 138-39, 254-55.

26 Akyurt 1998, 32-33, Şek. 36 b-c; Özkan vd. 2015, Res. 3, 10.

olanlar ise Perati²⁷, Gerokomeion²⁸, Ialysos²⁹, Langada³⁰, Seraglio³¹, Müskebi³², Panaztepe³³ ve Uluburun³⁴’dan bilinmektedir. Ayrıca Orta Anadolu’da Boğazköy³⁵’de benzer özellikte bir bıçak bulunmuştur.

Anadolu’da ustura olduğu düşünülen metal bıçakların kullanımı Tunç Çağı’nın başlarından itibaren bilinmektedir³⁶. Seyitömer Höyük’te de Erken Tunç Çağı III Dönemini temsil eden V. tabaka ile Orta Tunç Çağı’na ait IV. tabakada bu tip kullanımı olduğu düşünülen çeşitli bıçaklar bulunmuştur³⁷. Ancak burada yer verilen örneklerin benzerleri belirli bir zaman diliminde, belirli bir bölgede yoğunlaşmaktadır. Ege’de Geç Hellas III Döneminde³⁸ bulunan örnekler yakınlık sergilemektedir. Miken mezarlarında genellikle bir çift halinde bulunduğu belirtilen³⁹ bu bıçakların yanlarında bazen ayna (?) olarak kullanıldığı düşünülen bronz dairesel bir levhaya da rastlanılmaktadır⁴⁰. Benzer şekilde Seyitömer örneklerinden ikisi, bir çift olarak ve yanlarında bronz dairesel bir levha (ayna?) ile birlikte bulunmuştur (Lev. 4, A).

Tip 2 (Lev. 4, Kat. No. 5) ⁴¹: Kakma çerçeveli saplı, iç bükey ağızlı bıçaktır. Oldukça korozyonlu bıçağın sap kısmında yer alan iki perçini korunmuştur.

Tip 2’yi oluşturan kabzası çerçeveli ve perçinli iç bükey kesici kenarlı bıçağın en yakın benzeri Troya⁴²’dan bilinmektedir. Sap kısmı çerçeveli, iç bükey kesici kenarlı bıçaklara ise Beşiktepe⁴³, Panaztepe⁴⁴ ve Uluburun⁴⁵’da rastlanılmaktadır.

Tip 3 (Lev. 4, Kat. No. 6-7): Kendinden saplı içbükey ağızlı bıçaklardır.

Tip 3a (Kat. No. 6): Yassı dörtgen kesitli uzun kendinden saplı bıçağın kesici kenarı içbükeydir. Sapın üst kısmı arkaya doğru rulo şeklinde kıvrıktır. Bu kıvrık kısmın bıçakları asmak için kullanılmış olabileceği önerilmektedir⁴⁶. Sapın -ön ve arka- her iki geniş yüzünde

27 Iakovidis 1970, 282, Fig. 124, Pl. 28c

28 Papadopoulos 1979, 272, 304, Fig. 296b, 328b.

29 Maiuri 1926, 181, Fig. 106.

30 Morricone 1967, 164-65, Fig. 167-68.

31 Morricone 1975, 170, Fig. 47; Vitale 2016, Fig. 5.3.c.

32 Özkan vd. 2015, Res.10.

33 Ersoy 1988, 59, 70-71, Fig. 3.4.

34 Pulak 1988, 14, Fig. 10.

35 Boehmer 1972, 78-79, Taf. XVI. No. 271,272, 272A.

36 Erkanal 1979.

37 Başkurt-Usta 2023.

38 Sandars vd. 1958, 234-235.

39 Sandars vd. 1958, 235.

40 Popham vd. 1974, 245, Fig. 19

41 Tip 1b. Sandars 1956.

42 Blegen vd. 1953, 270, Fig. 297.37-780.

43 Korfmann 1986, 328, Abb. 17.3; Basedow 2000, 123, Taf. XCVI, Abb.1.

44 Ersoy 1988, 59, Fig. 3.2,

45 Pulak vd. 2006, 626, No. 175.

46 Erkanal 1979, 83.

beş sıra çapraz iki sıra çizgi arasında noktalardan oluşan bitkisel süsleme yer alır. Saptan gövdeye geçiş dört sıra yatay çizgi ile ayrılmış ve altında gövdede karşılıklı iki nokta dizisi birleşmektedir. Birleşen bu noktaların hemen altında ise yine noktalardan oluşan yarım daire şeklinde süsleme vardır.

Tip 3b (Kat. No. 7): Kesici kısmı orak şeklinde, içbükey kenarlı bıçağın yekpare sapı yassı dörtgen kesitlidir. Sap/kabza uca doğru incelererek dikdörtgen kesitli bir çıkıntı şeklinde sonlanmaktadır. Sap kısmında ve kesici yüzeyinde kısa kesik çizgilerden oluşan süsleme vardır.

Tip 3 içerisinde incelenen bıçakların tam benzeri bulunmamaktadır. Sap kısmı dövülerek inceltmiş ve uçta öne doğru rulo şeklinde kıvrılmış bıçak (Tip 3a) ile benzer şekilde kıvrık saplı örneklerin Anadolu'da Hitit Devri itibarıyla ortaya çıktığı ifade edilir. Eskiya⁴⁷, Alaca Höyük⁴⁸ ve Boğazköy⁴⁹'den sap kısımları öne doğru rulo şeklinde kıvrık düz ağızlı, çift yönlü bıçaklar bilinmektedir. Bıçakların sap kısmının kıvrılması tekniğinin en erken Mezopotamya'da görüldüğünü belirten Erkanal, MÖ 2. binyılın başından sonuna kadar -Ege'den İran'a uzanan- oldukça geniş bir alanda bu stilin görülebildiğini ifade etmektedir⁵⁰. Hitit İmparatorluk Dönemi'nde yoğunlaşan Anadolu örneklerini ise -her ne kadar yerel bir öncülü olmasa da- kendi içerisinde değerlendirmek daha doğru görünmektedir. Seyitömer örneği gerek sap kısmı gerek ise iç bükey kesici kenarı ile Orta Anadolu örneklerinden farklılık göstermektedir. Söz konusu bıçağın en ayırıcı özelliği sap kısmındaki bezemedir. Anadolu'da çeşitli silah ve aletler üzerinde süslemelere rastlanılmaktadır ancak Seyitömer bıçağının sapında yer alan çapraz çizgilerden oluşan genel bezeme stili Langada⁵¹'da ele geçen bir bıçağın sapında görülmektedir. Panaztepe⁵²'de bulunan farklı tipte⁵³ bir bıçağın gövdesi üzerinde de benzer bir süslemeye rastlanılmaktadır. MÖ 2. binyıl sonlarına ait Yugoslavya'da bulunan yine farklı tipteki bir bıçak üzerinde de benzer şekil süsleme bulunmaktadır⁵⁴.

Tip 3b'yi oluşturan örneğin yine tam benzeri bulunmamaktadır ancak gerek iç bükey gövdesi gerek ise sapın/kabzanın uç kısmının daralarak bir çıkıntı şeklinde sonlanması Miken kültür⁵⁵ ürünlerinin karakteristik özellikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kakma çerçeveli saplı/kabzalı sap kısmının uç kısmında dikdörtgen/kare kesitli çıkıntılı örneklerde

47 Erkanal 1979, Lev. 27, KD 2/1.

48 Koşay 1966, 196, Lev.132, Al.g.74.

49 Boehmer 1972, 79, Taf. XV. 260; Boehmer 1979, 10-11, Taf. VIII.2638A, 2640.

50 Erkanal 1979, 86.

51 Morricone 1967, Fig. 168.

52 Ersoy 1988, Fig. 3.3.

53 Bkz. Tip 2.

54 Deshayes 1960, Pl. XLIV. 16.

55 "Siana" grubu olarak tanımlanan bıçaklar için bkz. Sanders 1963, 140 vd.

Troya⁵⁶, Kolophon/Değirmendere⁵⁷, Müskebi⁵⁸ ve Fıraktin⁵⁹den bilinmektedir. Seyitömer örneği söz konusu örneklerden sap kısmının düz olması, daha küçük boyutu ve gövdesi üzerinde, kör kısımda yer alan zikzak (?) ve kısa kesik çizgilerden oluşan bezemesi ile ayrılmaktadır. Gövde üzerinde zikzak bezemeye sahip farklı tip bir bıçak Girit/Pseira⁶⁰dan bilinmektedir. Anadolu'da gövdesi üzerinde geometrik bezemeye sahip dışbükey ağızlı bir bıçak Fıraktin⁶¹'den ele geçmiştir. Buna benzer motifli bir diğer bıçak ise Girit/Psychro Mağarası⁶²'nden bulunmuştur.

Sonuç

Seyitömer Höyük'ten ele geçen bıçaklar incelendiğinde gerek tipolojik gerek ise bezeme stili olarak Geç Tunç Çağı'na ait Ege menşeli örneklerle yakınlık sergiledikleri görülmektedir. Benzer özellikteki bıçaklar özellikle MÖ 13. yüzyılda yoğunlaşmaktadır. Bu durum söz konusu bıçakların Seyitömer Höyük kronolojisi ve kültürel süreci içerisindeki yeri ve önemini arttırmaktadır. Höyükte Geç Tunç Çağı'na ait herhangi bir kültür katı ya da mimari bulunmamaktadır ancak bıçaklar ile birlikte içerisinde, tarihlendirme için son derece önemli olan bir Mitanni silindir mührünün⁶³ de yer aldığı sınırlı sayıdaki arkeolojik malzeme söz konusu dönemin yerleşimde temsil edildiğini göstermektedir. Bu durum iki farklı şekilde açıklanabilir ilki dolgu için yakın çevreden taşınan toprakla birlikte malzemenin höyük üzerine gelmiş olduğudur. Bir diğeri ise bu dönemde höyük üzerinde görece küçük(?) bir yerleşim olduğu ve geç dönem yerleşimleri ile tamamen ortadan kaldırıldığıdır⁶⁴. İkinci seçenek daha olası görünmektedir çünkü yerleşimin gerek eteklerinde gerek ise konisinde Akhaemenid Dönem yerleşimi Erken Tunç Çağı tabakalarına dek inen derin bir tahribata sebep olmuştur. Erken ve Orta Demir Çağı'nı temsil eden malzemeye rağmen mimarinin bulunmaması da bu durumun bir sonucu olmalıdır⁶⁵.

Seyitömer Höyük bıçakları daha önce de ifade edildiği üzere Ege bıçakları ile ortak özelliklere sahiptir ancak detaylarda birtakım farklılıklar sergilemektedir. Buna göre şu an için söz konusu bıçakların doğrudan ithal edildiğini söylemek güçtür. Olasılıkla dönemin kültürel-ticari ilişkileri çerçevesinde Ege etkili olarak yerel üretilmiş olmalıdırlar. Yerleşimin MÖ 3. binyıldan itibaren maden işçiliğinde öne çıktığı bilinmekle birlikte bıçakların şu an için yerleşim ve/veya yakın çevresinde üretildiği ile ilgili bir yorumda bulunmak zordur. Seyitömer metal eserlerindeki analizlerin tamamlanması ile bıçakların üretimi ile ilgili çok daha fazla şey

56 Dörfeld 1902, 396, Fig. 384; Schmidt 1902, 256, No. 6464.

57 Sandars 1963, 140, Pl.27.57.

58 Akyurt 1998, 32, Şek. 34.a-b.

59 Özgüç 1955, 297, Res. 23.

60 Sandars 1956, Fig. 1.4.

61 Özgüç 1955, Fig. 24; Erkanal 1979, Lev. 6.2.

62 Milojević 1955, Abb. 1.7.

63 Bilgen 2011, 14, Res. 34.

64 Bilgen 2011, 110.

65 Genel bir mimari ile bağdaştırılamayan, tam plan vermeyen çok tahrip olmuş yapı kalıntıları tespit edilebilmiştir. Çakalgöz 2011. Ayrıca buluntular için bkz. Çakalgöz 2011; Erdan 2022.

söyleyebilmek mümkün olacaktır⁶⁶. Söz konusu bıçakların herhangi bir mimari ile bağlantısı olmadan bulunması yerleşimdeki kullanımlarına dair yorum yapmayı da güçleştirmektedir. Ancak benzerlerinden hareketle bazı çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır. Uzun saplı, dış bükey gövdeli bıçaklar (Tip 1) genellikle ustura olarak tanımlanmaktadır. Miken kültüründe daha çok askeri sınıfın kullandığı ifade edilen bu bıçakların dönemin modası olan saç/sakal stili ve/veya temsil ettiği toplumsal konum gereği statü/prestij nesnesi bağlamında iç kesimlere kadar ulaştığı ve yerel olarak üretildiği düşünülebilir⁶⁷. Kakma çerçevesi saplı, iki perçin delikli iç bükey ağızlı bıçak (Tip 2) Ege'de yaygın görülen örneklerdendir⁶⁸. Tam benzerleri bulunmayan yekpare saplı içbükey ağızlı bezemeli bıçaklar (Tip 3) gibi süslemeli bıçaklar ise az sayıda örnekle temsil edilmektedir. Kullanım amacı tartışmalı olmakla birlikte ince bir işçiliğe sahip bu bıçakların belirli bir statü/toplumsal konuma sahip kişilere ait olabileceği belirtilmektedir⁶⁹. Ege ya da Anadolu'ya göre geometrik ve çeşitli çizi süslemelerin Avrupa ve İtalya'da bulunan eşyaların üzerinde daha yaygın görüldüğü belirtilmektedir⁷⁰. Ersoy, Langada ve Panaztepe bıçaklarının süslemelerini de Avrupa etkili olarak değerlendirir⁷¹. Deshayes ise bıçaklar özelinde Ege kökenine vurgu yapmaktadır⁷². Kaymakçı'daki yeni veriler ile birlikte genel olarak değerlendirilerek geometrik süslemenin Batı Anadolu'da da yaygın bir gelenek olduğu ve Girit ile On İki Adalarda bulunan bezemeli eşyaların kökeni konusunda da bölgenin etkisinin dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir⁷³. Bilindiği üzere Batı Anadolu'nun sahil kesimi Geç Tunç Çağı'nda Ege'nin kültürel olarak bir parçası görünümündedir. Seyitömer Höyük bıçakları, dönemin etkileşim ağı içerisinde bölgenin iç kesimlerinin de göz ardı edilemeyeceğini göstermektedir. Ek olarak her ne kadar bir süreklilik ve kesintisiz gelişimden söz edilemese de höyüğün V. ve IV. tabaka metal eserleri ve seramiklerinin sahip olduğu, önemli bir motif çeşitliliği sunan zengin bezeme repertuarı da dikkate alınmalıdır (**Lev. 5**).

Sonuç itibarıyla Seyitömer Höyük'te önemli bir çeşitlilikte ve sayıda örnekler sunan bıçakların doğrudan Miken kültür ürünü olarak kabul edilmesi güç olsa da olasılıkla batısında öne çıkan Miken kültürü ile yakın ilişkili oldukları anlaşılmaktadır. Seyitömer Höyük, Erken Tunç Çağı III Döneminden itibaren⁷⁴ içinde bulunduğu coğrafi konum sayesinde doğusu ve batısındaki kültürlerin etkilerini yansıtan önemli bir buluntu envanteri sunmaktadır. Seyitömer bıçakları, Geç Tunç Çağı'nda da İç Batı Anadolu'nun kuzeyinde Ege kültür etkisinin varlığını ortaya koyarak bölgesel ilişkilere yeni bir katkı sağlamaktadır.

66 Seyitömer Höyüğün 2006-2014 yılları arasında ele geçen Tunç Çağlarına ait metal buluntularının analizleri ile ilgili çalışmalar hazırlık aşamasındadır. Bu çalışmaların yapılabilmesi için gereken izni ve desteği veren Kütahya Müzesi Müdürü Sayın Dr. Sevgi GÜRDAL'a teşekkür ederiz.

67 Kaul 2013, 469.

68 Sandars 1956, Fig.2.

69 Pieniążek vd. 2019, 207.

70 Milojević 1955; Ersoy 1988, 68-69; Benzi 2009, 56-58.

71 Ersoy 1988, 67-69, 81.

72 Deshayes 1960, 323-324.

73 Pieniążek vd. 2019, 206.

74 Başkurt-Usta 2023; Başkurt-Usta 2024.

Katalog

- 1. Tip: 1a Maddesi:** Bronz **Ölçüleri:** korunan u:16.0 g:2.68 k:0.5 **Tanım:** Kare kesitli, ince-uzun saplı, kesici kenarı dışbükey sırt kısmı ise düzdür. Ucu düzdür. Oldukça korozyonlu haldeki bıçağın, gövdesinde kırık ve eksikleri vardır.
- 2. Tip: 1a Maddesi:** Bronz **Ölçüleri:** u:15.2 g:2.88 k:0.5 **Tanım:** Kare kesitli, ince-uzun saplı, düz sırtlı, kesici kenarı dışbükeydir. Ucu düzdür. Tamdır.
- 3. Tip: 1b Maddesi:** Bronz **Ölçüleri:** u:15.4 g:3.0 k:0.5 **Tanım:** Yassı dörtgen kesitli saplı, kesici kenarı dışbükeydir. Sırt kısmı ise uca doğru içbükey şekilde iner ve dışbükey bir ağızla sonlanır. Gövde kısmında kırık ve eksikleri vardır.
- 4. Tip: 1b Maddesi:** Bronz **Ölçüleri:** u:10.9 g:3.02 k:0.5 **Tanım:** Yassı dörtgen kesitli saplı, kesici kenarı dışbükey, sırt kısmı ise içbükeydir. Uç kısmı düzdür. Sap kısmı kırık ve eksiktir. Gövdede ufak kırık ve eksikleri vardır.
- 5. Tip: 2 Maddesi:** Bronz **Ölçüleri:** u:17.2 g:2.0 k:0.5 **Tanım:** Dikdörtgen uzun kabza/ sap kenarlarda dar-içe dönük şekilde çıkıntılıdır. Kabzada iki perçin deliğinde, perçinleri ile birlikte bulunmuştur. İçbükey kesici kenarlı bıçaktır.
- 6. Tip: 3a Maddesi:** Bronz **Ölçüleri:** u:18.5 g:1.0 k:0.5 **Tanım:** Yassı dörtgen kesitli uzun kendinden saplı bıçağın kesici kenarı içbükeydir. Sapın üst kısmı öne doğru rulo şeklinde kıvrıktır. Sapın -ön ve arka- her iki geniş yüzünde beş sıra çapraz iki sıra çizgi arasında noktalardan oluşan çizgi süsleme yer alır. Saptan gövdeye geçiş dört sıra yatay çizgi ile ayrılmış ve altında gövdede karşılıklı iki nokta dizisi birleşmektedir. Birleşen bu noktaların hemen altında ise yine noktalardan oluşan yarım daire şeklinde süsleme vardır.
- 7. Tip: 3b Maddesi:** Bronz **Ölçüleri:** korunan u:9.4 g:1.3 k:0.5 **Tanım:** Kesici kısmı orak şeklinde, içbükey kenarlı bıçağın yekpare sapı yassı dörtgen kesitlidir. Sapın/kabzanın uç kısmında dikdörtgen kesitli bir çıkıntı bulunmaktadır. Sap kısmında ve kesici yüzeyinde kısa kesik çizgilerden oluşan süsleme vardır. Kesici ucu kırık ve eksiktir.

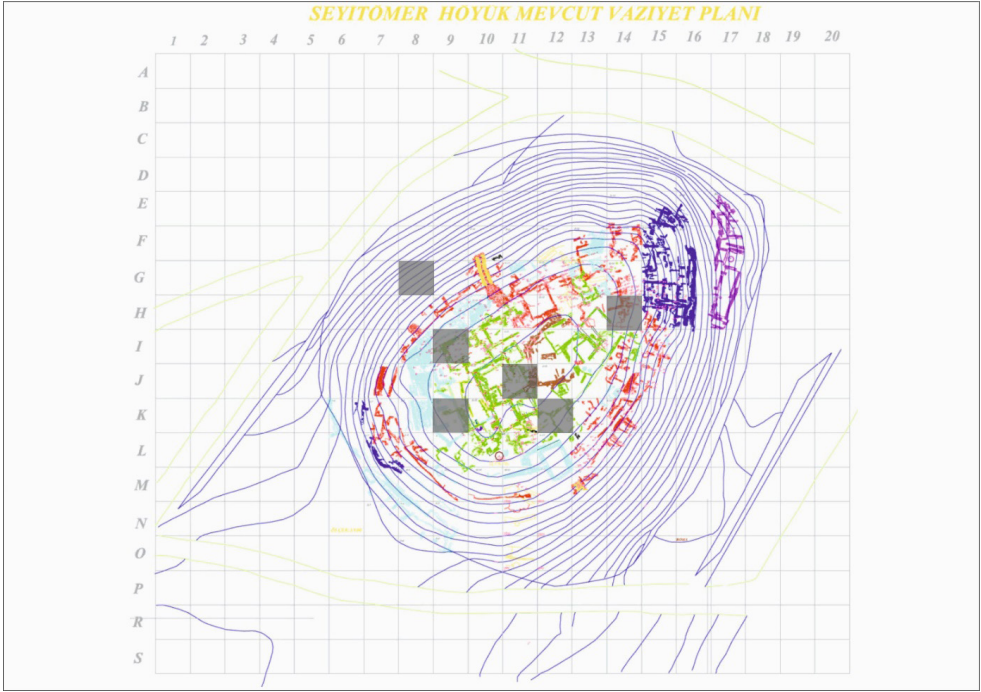
Levha Listesi

Levha 1: Seyitömer Höyük ve Metinde Adı Geçen Bazı Merkezler (Harita: Çağrı Sarıkaya)

Levha 2: Seyitömer Höyüğün 2008 Yılı Kazı Sezonu (III. ve IV Tabakalar) Batıdan Genel Görünümü (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Seyitömer Höyük Kazı Arşivi)

Levha 3: Seyitömer Höyük 2006 Yılı Planı, Bıçakların bulunduğu Plankareler (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Seyitömer Höyük Kazı Arşivi)

Levha 4: Seyitömer Höyük (1-7) Bıçakları ve (A) Ayna? (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Seyitömer Höyük Kazı Arşivi)

Levha 3: Seyitömer Höyük 2006 Yılı Planı, Bıçakların Bulunduğu Plankareler (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Seyitömer Höyük Kazı Arşivi)

Levha 4: Seyitömer Höyük (1-7) Bıçakları ve (A) Ayna? (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Seyitömer Höyük Kazı Arşivi)

Kaynakça

Basedow 2000

Basedow, M. A., “Beşik-Tepe Das Spätbronzezeitliche Gräberfeld”, Mainz am Rhein.

Başkurt-Usta 2023

Başkurt-Usta R., “MÖ 3. ve 2. Binyıl’da Seyitömer Höyük Madenciliği, Ankara Üniversitesi”, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.

Başkurt-Usta 2024

Başkurt Usta, R., “Seyitömer Höyük Erken Tunç Çağı III Dönemi Bey (?) Yapısından Ele Geçen Metal Eşyalar ve Bölgelerarası İlişkiler”, *Anatolia* 50, 79-104.

Benzi 2009

Benzi, M., “LB III Trade in the Dodecanese: an Overview”, in: E. Borgna, P. Cassola Guida (eds.), *Dall’Egeo all’Adriatico: organizzazioni sociali, modi di scambio e interazione in età postpalaziale (XII-XI sec. a. C.). From the Aegean to the Adriatic: social organisations, modes of exchange and interaction in Postpalatial times (12th-11th B. C.). Atti del Seminario internazionale (Udine, 1-2 dicembre 2006). Studi e Ricerche di Protostoria Mediterranea 8* (Roma 2009), 47-62.

Bilgen 2011

Bilgen, A. N., “Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu (2006-2010)”, Kütahya

Bilgen 2011

Bilgen, A. N., “Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu (2011-2012)”, Kütahya.

Bilgen 2015

Bilgen, A. N., “Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu (2013- 2014)”, Kütahya.

Blegen 1937

Blegen, C., “Prosymna, the Helladic Settlement Preceding the Argive Heraeum”, Cambridge.

Blegen vd. 1953

Blegen, C. W.- Caskey, J. L.- Rawson, M., “Troy III: The Sixth Settlement”, Princeton.

Boehmer 1972

Boehmer, R. M. “Die Kleinfunde von Boğazköy”, Berlin.

Boehmer 1979

Boehmer, R. M., “Die Kleinfunde aus der Unterstadt von Boğazköy”, Berlin.

Branigan 1974

Branigan, K., “Aegean Metalwork of the Early and Middle Bronze Age”, Clarendon Press, Oxford. Çağı’na Kadar Bakır ve Tunç Madenciliği, İstanbul.

Çakalgöz 2011

Çakalgöz S., “Seyitömer Höyüğü Kazıları Işığında Eskişehir, Afyon, Kütahya Çevresinde Bulunan Frig Keramiği”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Deshayes 1960

Deshayes, J., “Les outils en bronze: de l’Indus au Danube (IVe au IIe millénaire) I-II”, Paris.

Dörpfeld 1902

Dörpfeld W., “Troja und Ilion. Ergebnisse der Ausgrabungen in den vorhistorischen und historischen Schichten von Ilion 1870-1894”. Athens.

Erdan 2022

Erdan E., “Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı Fibuları”, (Ed. S. Ünan). Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989 – 2017, Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayıncılık, 713-744.

Erkanal 1979

Erkanal, H., “Anadolu Tunç Çağı Bıçakları ve Benzeri Kesici Aletleri”, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Ankara.

Erkanal-Öktü - Erkanal 2015

Erkanal-Öktü, A- Erkanal H., “Neue Forschungen im vorgeschichtlichen Mittelwestanatolien. Bakla Tepe, Liman Tepe, Çeşme-Bağlararası und Panaztepe”; in: Ü. Yalçın, H.-D. Bienert (Eds), Anatolien – Brücke der Kulturen. Aktuelle Forschungen und Perspektiven in den deutsch-türkischen Altertumswissenschaften. Der Anschnitt 27, Bochum, 185-203.

Ersoy 1988

Ersoy, Y., “Finds from Menemen / Panaztepe in the Manisa Museum”, BSA 83, 55-82.

Esin 1969

Esin, U., “Kuantitatif Spektral Analiz Yardımıyla Anadolu’da Başlangıcından Asur Kolonileri Çağı’na Kadar Bakır ve Tunç Madenciliği”, İstanbul.

Evans 1906

Evans, A., “The prehistoric tombs of Knossos. 1: the cemetery of Zapher Papoura. 2: the royal tombs of Isopata”, Archaeologia 59, London.

Hood, vd. 1958

Hood, S., Huxley, G., Sandars, N., & Werner, A. E., “A Minoan Cemetery on Upper Gypsades (Knossos Survey 156)”, BSA 53-54, 194-262.

Iakovidis 1970

Iakovidis, S., “Περαιτή, το νεκροταφείον. Γ’, Κατάλογοι, πίνακες”, Athens, Library of the Archaeological Society.

Kaul 2018

Kaul, F., “The One-edged Razor: A Vivid Medium of Creativity and Meaning”; in L. Bender Jørgensen-J. Sofaer-M. L. Stig Sørensen (Eds.), Creativity in the Bronze Age: Understanding Innovation in Pottery, Textile and Metalwork Production, Cambridge University Press, 161-176.

Korfmann 1985

Korfmann, M., “Beşik -Yassitepe ve Beşik Mezarlığı 1984 Ön Raporu”, KST VII, Ankara, 229-238.

Koşay - Akok 1966

Koşay, H. Z.- Akok, M., “Alaca Höyük Kazısı, 1940-1948’deki Çalışmalara ve Keşiflere ait İlk Rapor”, TTKY, V/6, Ankara.

Maiuri 1926

Maiuri, A., “Jalisos: Scavi della missione archeologica italiana a Rodi (Parte I e II)”, ASAtene VI-VII, 83-341.

Milojčić 1955

Milojčić V., Einige “Mitteleuropäische” Fremdlinge Auf Kreta. Jahrbuch des RGZM 2, 1955, 153-169.

Morricone 1967

Morricone, L., “Eleona e Langada: Sepolcreti della tarda Eta del Bronzo a Co”, ASAtene XLIII-XLIV, 5-311.

Morricone 1975

Morricone, L., “Coo - scavi e scoperte net “Serraglio” e in localita minori (1935-43)”, ASAtene L-LI, 139-396.

Müller-Karpe 1994

Müller-Karpe, A., “Altanatolisches Metallhandwerk”, Neumünster.

Özgüç 1955

Özgüç, N., “Fırakdin Eserleri”, Belleten XIX-75, s. 295-307.

Özgüç 1982

Özgüç, T., “Maşathöyük II, Boğazköy’ün Kuzeydoğusunda Bir Hitit Merkezi”, TTKY, V/38a, Ankara.

Özkan vd. 2015

Özkan E., Özler B. M., ve Benli Bağcı E., “Müşgebi Miken Dönemi Nekropolü Kurtarma Kazısı”, 23. Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2015, ss. 113-130.

Papadopoulos 1979

Papadopoulos, T., “Mycenaean Achaea”, SIMA 55, Goteborg.

Papadopoulos 1999

Papadopoulos, J. T., “Warrior-Graves in Achaean Mycenaean Cemeteries”, Aegeum 19, 267-274.

Petrie 1917

Petrie, W.M.F., “Tools and Weapons, British School of Archaeology in Egypt”, London,

Pieniżek vd. 2019

Pieniżek, M.- Roosevelt, C. H.- Luke, C.- Pavúk, P., “Of Networks and Knives: A Bronze Knife with Herringbone Decoration from the Citadel of Kaymakçı (Western Anatolia)”, Archäologisches Korrespondenzblatt 49-2, 197-214.

Popham vd. 1974

Popham, M. R., Catling, E. A., Catling, H. W., “Sellopoulo Tombs 3 and 4, Two Late Minoan Graves near Knossos”, BSA 69, 195-257.

Przeworski 1939

Przeworski, S., “Die Metallindustrie Anatoliens in der Zeit von 1500-700 vor Chr.”, Leiden.

Pulak 1988

Pulak, C., "The Bronze Age Shipwreck at Ulu Burun, Turkey: 1985 Campaign", *AJA* 92,1-37.

Sandars 1956

Sandars, N. K., "The Antiquity of the One-edged Bronze Knife in the Aegean" *Proceedings of the Prehistoric Society* 21, 174-197.

Sandars 1963

Sandars, N., "Later Aegean Bronze Swords", *AJA* 67, 117-153.

Schmidt 1902

Schmidt, H., "Heinrich Schliemann's Sammlung Trojanischer Altertümer", Berlin.

Thompson 1948

Thompson, H. A., "The Excavation of the Athenian Agora Twelfth Season: 1947. *Hesperia*", *The Journal of the American School of Classical Studies at Athens*, 17-3, 149-196.

Weber 1996

Weber, C., "Die Rasiermesser in Südosteuropa", *PBF VIII-5*, Stuttgart.

Yalçın vd. 2006

Yalçın, Ü.- Pulak, C. - Slotto R., "Uluburun Gemisi 3000 Yıl Önce Dünya Ticareti", Bochum.

Seleucia | Sayı XV | Mayıs 2025

Doğu Dağlık Cilicia Mimari Plastiği Bağlamında
Olba'dan Bir Grup Buluntu

*A Group of Finds from Olba in the Context of
Architectural Decoration in Eastern Rough Cilicia*
Emel Erten – Yavuz Yeğin

9

Su Kemerlerinin Ötesinde: Kırsalda Roma Yaşamı ve
Mimarisi

*Beyond the Reach of the Aqueducts: Roman Lives and
Architecture in the Countryside*
Fikret Yegül

33

Juliana Anicia: "A Building Loving Woman"
Gender and Construction in Constantinople

*Juliana Anicia: "Yapı İşlerini Seven bir Kadın":
Constantinopolis'te Toplumsal Cinsiyet ve İnşaat Faaliyetleri*
Diane Favro

55

Boncuk ve Vazo Yapımı Dışında
Tunç Çağı'nda Camın Farklı Kullanım Biçimleri
Different Uses of Glass in the Bronze Age
Other than Beads and Vessels
Emel Erten

71

Savatra'dan Yeni Adak Yazıtları
New Votive Inscriptions from Savatra
Mehmet Alkan – İlker Işık

93

Tyana Geç Antik Sur Duvarında Ele Geçen Bir
Define Hakkında İlk Değerlendirmeler
*First Evaluations of a Hoard Discovered in the Tyana
Fortress Wall*

Hüsamettin Hayri Şener

107

Gaziantep Gerçin Höyük'ten Savaş Arabası Şeklinde
Bir Kaide

A Chariot-Shaped Base from Gerçin Höyük, Gaziantep
Tımur Demir – Özgür Çomak

121

Tarsus'da Türk İslam Dönemi Mihrapları
The Mihrabs of Turkish-Islamic Period in Tarsus
Mustafa Kaya

139

Aizanoi Tiyatrosu'nun Scaenae Frons Düzeninin
Anadolu'daki Benzer Tiyatro Örnekleriyle Karşılaştırılması
*Comparison of the Scaenae Frons Order of the Aizanoi
Theatre with Similar Theatre Examples in Anatolia*
Fikret Özbay – İrem Kaya Yuki

161

Eski Çağ ve Geç Antik Çağ Yazılı Kaynaklarında
Zephyrium

Zephyrium in Ancient and Late Antique Written Sources
Muzaffer Yılmaz

183

Batı Karadeniz'de Protohistorik Dönemlere Ait Yeni
Veriler

*Recent Archaeological Evidence from the Protohistoric
Periods of the Western Black Sea Region*

Emrullah Kalkan - Yunus Emre Sevinç

193

Anamur'da Ortagonuş (Bahçegonuş) Hanı ve Çeşmesi
Ortagonuş (Bahçegonuş) Inn and Fountain in Anamur
Halil Sözlü – Sultan Eren

213

Ardahan'ın Hanak İlçesindeki Veli Kalesi
Veli Fortress in Hanak District of Ardahan
Özlem Oral

227

Roma Dönemi'nde Phokaia'yı Etkileyen
Depremlerdeki Arkeolojik İzler

*Archaeological Traces of Earthquakes Affecting Phokaia
In the Roman Age*

Sabri Arıcı

243

Eagle Figurine With Gold Medallion Holding a Ram
From Burdur Museum

*Burdur Müzesi'nden Koç Tutan Altın Madalyonlu
Kartal Figürini*

Salih Soslu

259

Antik Kaynaklar, Antropolojik ve Arkeolojik Veriler
Işığında Eski Çağ'da Dövme

*Tattooing in Antiquity in the Light of Ancient Literature,
Anthropological and Archaeological Data*
Ahmet Emirhan Bulut

287

Samsun, Bafra'daki Roma Dönemi Taş Sanduka
Mezarları ve Buluntularının Değerlendirilmesi
*An Evaluation of the Roman Period Stone Cist Graves
and Their Findings from Bafra, Samsun*

Orhan Alper Şirin

321

Aizanoi Kadoi ve Kotiaecion'dan Yün Üretimine İlişkin
Arkeolojik İzler

*Archaeological Evidence of Wool Production from
Aizanoi, Kadoi and Kotiaecion*

Aslıhan Özbay

347

Seyitömer Höyük'ten Ele Geçen Bir Grup Bıçak
A Group of Knives Found at Seyitomer Mound

Rana Başkurt Usta – Hüseyin Usta

367

Traianus'un Doğu Seferine İlişkin Arkeolojik Kanıtlar
Archaeological Evidence of Trajan's Eastern Campaign
Burak Erdem

383

Alahan Manastırı Mağara – Kilisesi
Cave-Church in Alaban Monastery

Murat Özyıldırım - Yavuz Yeğin

397

ISSN 2148-4124

ISBN 978-625-6925-83-0

9 786256 925830

